

մարդ անուանեցի՝ Վերջին տարին երբուն՝ ութսունամեայ, կ'աշխատէր ամփոփել և հրաւիրել իր գործընկերները ստուար հատորներու շարքի մը մէջ. զօրախտաբար մահը թոյլ չտուաւ որ լրացնէ:

Իր ընդարձակածաւալ գիտութիւնը միշտ լծորդուած մնաց տեսակ մը պայծառ և գործուն իրականութեան. այնու հանդերձ որ ինք լուսաշող զաղափարականներու մարդն եղաւ, անոնց փառաբանողն, հոգեկան մեծութեան երգիչը, Լայնամիտ և ընդարձակախոհ, ուզեց ընդգրկել իր մէջ մարդկային բոլոր ձկտութիւնները, բոլոր սէրերն և զգացումները. ջատագով ու ծաւալող եղաւ ամէն տեսակ ազատութեան և թոյլտուութեան, քալեց իր հաւատքին շաղով քան երջանկութեան՝ որ իր սրբտին մէջ ընծիւղած էր: Փափագող և ծաւալի գերագոյն ճշմարտութեան՝ անդու ձկտեցաւ անոր, բայց զառամեալ յոյսերով. խորապէս լաւատես ու երազկոտ անձ մը, բաւականացաւ միայն որ իր հոգին սրարբի համամարդկային սիրոյ և երաշխակցութեան բարոյական գգուանքներու զմայլանքին մէջ, ու այնպէս աշուին փակեց ստուերոտ՝ ճշմարտութեան ծաբաւով:

ԽՄԲ.

«ԱՐՄԻՆԻԱ ԵՒ ԱՐՄԻՆԱ»

«Բազմավէպ»ի մարտի ամսաթիւին մէջ ուրախութեամբ տեսայ պր. Յակոբ Գրիգորի նկատողութիւնը վերոյիշեալ երկու բառերու մասին: Բոլորովին իրաւունք ունի պր. Յակոբ Գրիգոր գիտել տալու որ Բրոք. Լենճան-Հաուբի Բ. Հատորին մէջ ունէ ակնարկութիւն չ'ընէր Վայսբախի զործածած ձեւերուն, այլ և յիշէ որպէս հեղինակաւոր աղբիւր:

1. Ի գիտութիւն պր. Յակոբ Գրիգորի, կը փութամ զնկատեմէ որ Բրոք. Լենճան-Հաուբի Բ. Հատորին մէջ ունէ ակնարկութիւն չ'ընէր Վայսբախի զործածած ձեւերուն, այլ և յիշէ որպէս հեղինակաւոր աղբիւր:

Իս ալ օգտուելով մեծանուն գիտնականի ծանօթ հրկատարութիւններէն, իմ յօդուածիս մէջ յառաջ բերած էի արտագրութեանց այդ ձեւերը:

Գծախտաբար ոչ գիտական թերթերու հայ գրաշարները և որոշ լափով ալ խմբագիրները, առհասարակ ցոյց չեն տար անհրաժեշտ հոգածութիւն ուղիղ տպելու իրենց անձնօթ բառերու անունները: Անոնք փոխանակ գիր առ գիր ընդօրինակելու ձեւագրէն, յաճախ կը յանդգնին «Նոյն իսկ սրբագրել» հեղինակի գրուածքը:

Գուցէ ուշադիր ընթերցողները տեսան թէ քանի՜ քանի այդպիսի տպագրական սխալներ գործուած էին այն յօդուածաշարին մէջ զոր հրատարակեցի «Ազգայ»-ի մէջ մեծանուն բարեկամս Բրոք. Լենճան Հաուբի «Armenien einst und jetzt»-ի Բ. հատորի մասին:

Յիշելով միմիայն քանի մը հատ, բաւական է յառաջ բերել հետեւեալ տպագրական սխալները: Իմ գործածած խաթիթի ձեւը տպուած էր իբրեւ խտտէ, Տիտոս Լիւիոսը՝ տպուած էր իբրեւ Տիտոս Լալիոս, Ստրաբոն՝ իբրեւ Աղգաբոն, Ասուր-Հագրի-Բալ եղած էր Ասուր-Պանի-Բալ և հակադարձաբար. և այդպիսի շարք մը սխալներ թէ՛ ծիծաղելի կը դարձնեն գրողը և թէ՛ կը պակսեցնեն գրութեան գիտական ճշգրտութիւնը:

Երախտապարտ եմ «Բազմավէպ»-ի յարգելի խմբագրութեան և պր. Յակոբ Գրիգորի, որ այս կերպով ինձ ընծայեցին առիթ մը սրբագրելու այդ տպագրական սխալները:

Երևան
15 Մարտ, 1927

ԱՐԵՎԱ ՍԱՐԳՍԵԱՆ

Հ. Վ. ՀԱՅՏԻՆԻՍԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅ ԵՒ ԱՐՄԻՆԱ

I. Muyldermans' Le Muséon թերթի ԼԺ. հատորի 2-4 պրակներուն մէջ ուսումնասիրութիւն մը հրատարակած է, յետոյ առանձին հատորի ալ վերածուած, հայ եկեղեցական տարազին վրայ, իր տեղեկութիւնները քաղելով Հ. Վ. Հայցունի «Պատմութիւն հին հայ տարագրին» գրքէն. այդ ուսումնասիրութեան յառաջաբանը՝ ուր գնահատական տողեր ունի Հեղինակը Հայ բազմահմուտ հասխօսին նկատմամբ, կը ներկայցնենք Բազմավէպի ընթերցողներուն: